

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

Korszakok és korszakhatárok az egyetemes történelemben (BTA 2157, BTA 2157L)

Dr. habil. Gulyás László Szabolcs

Féléves tematika

1. A történelem és történetírás fogalma.
2. A történetírás története és a történetírók időszemlélete.
3. Az időszámításról általában. .
4. Az időmérés
5. A naptárrendszerek.
6. Az idő és a vallások
7. Linearitás és ciklikusság az államok fejlődésében.
8. Történetfilozófia és idő.
9. A felvilágosodás és a történeti korszakok.
10. A történészek és az idő.
11. A korszakalkotás korszakai az egyetemes történetírásban.
12. Korszakhatárok az európai és a magyar történelemben.
13. Esettanulmány I.: a „kitalált középkor”.
14. Esettanulmány II.: A „12. századi reneszánsz”.

A foglalkozásokon történő részvétel:

- Az előadások a képzés szerves részét képezik, így az Intézmény a hallgatóktól elvárja a részvételt az előadásokon (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

Szóbeli vizsga.

A vizsga nappali tagozaton megbeszélés alapján két zárthelyi dolgozattal kiváltható.

Levelező tagozaton megbeszélés alapján egy beadandó dolgozattal váltható ki a kollokvium.

A vizsgára bocsátás feltétele: -

A kollokvium típusa: szóbeli.

Szóbeli vizsga témakörei:

1. Történetírás az ókorban
2. Történetírás a középkorban és az újkorban
3. A naptárrendszerek története
4. Az idő és időmérés
5. Történelem és vallás
6. Történelem és filozófia
7. A korszakok a történelemben

Az érdemjegy kialakításának módja:

A szóbeli vizsgán nyújtott teljesítmény (vagy a zárthelyi dolgozatok, illetve beadandó dolgozat eredményei).

Irodalom

- Bara Katalin – Csutak Judit: Történetiség: korszak, korszakolás, „nagy történet”. *Korunk* 17 (2006) 112–118.
- Czoch Gábor: A periodizáció problémái és a francia történetírás. *Aetas* 25 (2010) 4. sz. 89–96.
- Fernand Braudel: A tér és idő felosztása Európában. *Világtörténet. Új folyam* 2 (1980) 4. szám, 3–69.
- Frank Tibor: Idő- és térszemlélet az amerikai gondolkodásban. *Korall* 15–16 (2004) 271–283.
- Gavriel Rosenfeld: Miért a kérdés, hogy „mi lett volna, ha...”. *Elmélkedések az alternatív történetírás szerepéről. Aetas* 22 (2007) 147–160.
- Hans Blumenberg: A korszakfogalom korszakai. *Helikon* 40 (2000) 303–324.
- Hegyi Dolores – Kertész István – Németh György – Sarkady János: *Görög történelem a kezdetektől Kr. e. 30-ig*, Osiris Kiadó, Bp. 2006.
- Jacques Revel: Visszatérés az eseményhez: historiográfiai áttekintés. *Korall* 5 (2004) 15–16. szám. (2004) 22–37.
- Jean Leduc: A történészek és az idő. *Elméletek, problémák, írásmódok*. Pozsony, 2006.
- „Kelet-Európa” és a „Balkán”, 1000–1800. *Intellektuális-történeti konstrukciók vagy valós történeti régiók? (Kelet-Európa és Balkán Tanulmányok 4.)*. Szerk. Sashalmi Endre. Pécs, 2007.
- Kövér György: *Aetates Aetatum. Aetas* 25 (2010) 4. sz. 64–80.
- Kövér György: Korszakolás és korszaktudat. A 19. századi periodizáció kérdései a társadalomtörténetben. In: *Uő.: A felhalmozás íve. Társadalom- és gazdaságtörténeti tanulmányok*. Bp., 2002.

- Miskolczi Ambrus: Egy történészvita anatómiája. 1790–1830/1848: folytonosság vagy megszakítottság? (avagy „Mit üzent Kossuth Lajos?”) Aetas, 20 (2005) 1-2. sz. 160–212.
- Rubicon 2003/5. szám. Kitalált középkor? és História 2003/2. szám. Kitalált történelem. 20–29.
- Reinhart Koselleck: Elmúlt jövő. A történeti idők szemantikája. Bp., 2003.
- Személyes idő – történeti idő. Szerk. Mayer L. – Tilcsik Gy. (Rendi társadalom – polgári társadalom 17.) Szombathely, 2006.
- Szentpétery Imre: Chronologia. Bp., 1923.
- Tarján Miklós: Az ukrán történelmi gondolkodás a 19. és a 20. században: Koncepció és periodizáció. Kisebbségkutatás 10 (2001) 4. sz. 202–204.
- Tomka Béla: A „befejezetlen 20. század” és a „csonka 20. század”. A jelenkori európai és magyar történelem periodizációjáról. Aetas 25 (2010) 4. sz. 97–106.
- Történetelmélet I–II. Szerk. Gyurgyák János – Kisantal Tamás. Bp., 2006.
- Vita a feudáliskori magyar történet periodizációjáról. Századok 101 (1967) 155–197.

2025.09.04.

Dr. habil. Gulyás László Szabolcs főisk. tanár s. k.